

Sygn. akt IV CZ 34/17

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

w sprawie ze skargi powoda R.R.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem
Sądu Okręgowego w S.

z dnia 13 grudnia 2013 r., sygn. akt IV Ca .../13,

w sprawie z powództwa R.R. i I.H.

przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwu P.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 czerwca 2017 r.,

zażalenia powoda R.R.

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 2 grudnia 2016 r., sygn. akt IV Ca .../15,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód R.R. wniósł skargę o wznowienie postępowania w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym z powództwa jego i I.H. przeciwko Skarbowi Państwa - Nadleśnictwu P., zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 13 grudnia 2013 r. Skargę uzasadniał dotarciem - po dacie wydania powyższego wyroku - do mapy sporządzonej przez Wojskowy Instytut Geograficzny w 1937 r., obrazującej przebieg zalesienia spornego terenu, wykorzystanie znajdujących się na nim gruntów niezalesionych oraz układ przecinających go ciągów komunikacyjnych, tj. traktów, dróg wiejskich, gospodarczych, ścieżek, szos i kolei. Mapa nie mogła zostać przedstawiona w toku wcześniejszego postępowania, ponieważ była objęta klauzulą „poufne”, a jej publikacja internetowa nastąpiła niedawno.

Postanowieniem z dnia 8 października 2015 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił skargę uznając, że nie zachodzi ustawowa podstawa wznowienia.

Postanowienie to zostało uchylone na mocy postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2016 r., w którym Sąd Najwyższy wskazał, że odrzucenie skargi o wznowienie postępowania ze względu na nieoparcie jej na ustawowej podstawie może nastąpić jedynie wobec niebudzącego żadnych wątpliwości przekonania sądu, iż argumenty powołane przez skarżącego nie mieszczą się w zakresie żadnej z przesłanek pozwalających na wznowienie postępowania. W przeciwnym razie sąd powinien zażądać od skarżącego uprawdopodobnienia okoliczności stwierdzających dopuszczalność wznowienia (art. 410 § 2 k.p.c.). W ocenie Sądu Najwyższego znaczenie, jakie ma dla sprawy odnaleziona mapa oraz dowody wnioskowane w zażaleniu, tj. dowód z przesłuchania syna żalącego na okoliczność odnalezienia mapy oraz zeznania biegłego, który wydał opinię w poprzednim postępowaniu bez uwzględnienia odnalezionej mapy, uzasadniają co najmniej istnienie wątpliwości co do zasadności argumentów skargi złożonej przez powoda.

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w S. ponownie odrzucił skargę, ustalwszy że istniała możliwość powołania wnioskowanego środka

dowodowego w poprzednim postępowaniu. Sąd podkreślił, że wnioskodawca był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego, który mógł wcześniej udzielić mu pomocy w odszukaniu w internecie potrzebnych dokumentów. R.R. mógł również wcześniej skorzystać z pomocy syna. Sąd podkreślił, że na dokumencie przedstawionym w skardze o wznowienie postępowania brak klauzuli tajności, a plik zawierający mapę został udostępniony w internecie w dniu 9 września 2011 r. W ocenie Sądu wnioskodawca mógł posłużyć się nim już począwszy od tej daty.

Postanowienie z dnia 2 grudnia 2016 r. zostało zaskarżone w całości zażaleniem do Sądu Najwyższego. Żalący R.R. zarzucił naruszenie art. 410 § 1 oraz 403 § 2 k.p.c. poprzez niezasadne odrzucenie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Hipotezą art. 403 § 2 k.p.c. objęte są takie środki dowodowe, które istniały w czasie postępowania, o którego wznowienie wnosi strona, a jednocześnie nie mogły być w tym postępowaniu wykorzystane z przyczyn obiektywnych. Przesłanka obiektywności oznacza przy tym, że chodzi o dowody, których na etapie wcześniejszego postępowania strona nie знаła i nie mogła z nich skorzystać. Innymi słowy strona nie wiedziała o ich istnieniu i nie mogła o tym wiedzieć przy uwzględnieniu staranności przeciętnego uczestnika postępowania, należycie dbającego o swoje interesy. Do nowości nie zalicza się tych dowodów, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07; z dnia 19 marca 2016 r., IV CZ 108/14 oraz z dnia 7 września 2016 r., IV CZ 41/16 - niepubl.).

Mapa przedstawiona przez żalącego została odnaleziona na niekomercyjnej, prywatnej stronie internetowej. Wiedza o tym, że tego typu strona w ogóle istnieje, a tym bardziej, że udostępniono na niej dokumenty pomocne przy prowadzonym postępowaniu przekracza zakres staranności przypisywanej przeciętnej osobie należycie dbającej o swoje sprawy. Wymaga podkreślenia, że możliwość powołania nowych faktów i dowodów na mocy art. 403 § 2 k.p.c. jest ograniczona jedynie do

tych środków dowodowych, które istniały już w czasie trwania zakończonego postępowania (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2009 r., V CZ 16/09; z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 46/08 oraz z dnia 27 stycznia 2010 r., II CZ 85/09 - niepubl.). Słusznie zatem podnosi żalący, że podążając tokiem rozumowania przedstawionym przez Sąd Okręgowy w S., do każdego dowodu, który powstał przed uprawomocnieniem się zaskarżanego wyroku, można było w jakiś sposób dotrzeć. Tym samym przesłanka z art. 403 § 2 k.p.c. nie mogłaby nigdy zostać spełniona. Obowiązkiem sądu jest wybór takiej wykładni przepisów prawa, która odpowiada kryteriom racjonalności i nie prowadzi do argumentów *ad absurdum*.

Sąd, odrzucając skargę, nie odniósł się również do problemu niedawnego odtajnienia mapy w zasobach państwowych i nie zaprezentował przekonującego wyводу, iż argumentacja R.R. w tym zakresie w sposób niebudzący wątpliwości nie czyni zadość przesłankom z art. 403 § 2 k.p.c. Tylko bowiem brak jakichkolwiek wątpliwości po stronie Sądu co do obiektywnej możliwości wcześniejszego dotarcia do środka dowodowego mógłby uzasadniać odrzucenie skargi.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.